

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ТОВАРАМИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ПАНДЕМІЇ COVID-19

©2021 КОНДРАТЕНКО А. І., БАБМІНДРА Д. І., СЛОБОДЯНИК І. М.

УДК 339.5(477:100):614.46

JEL: F10; F14

Кондратенко А. І., Бабміндра Д. І., Слободяник І. М. Тенденції розвитку зовнішньої торгівлі товарами України в контексті пандемії COVID-19

У статті розглянуто та проаналізовано обсяги зовнішньої торгівлі товарами України у 2019–2020 рр. Виділено позитивну тенденцію щодо зовнішньоторговельного балансу за торгівлю товарами України. З'ясовано, що спостерігалось зменшення обсягів експорту й імпорту товарів за досліджуваний період. Проаналізовано товарну структуру зовнішньої торгівлі України. Визначено зміни в товарній структурі експорту у 2020 р. порівняно з 2019 р. Виділено основні групи товарів, які найбільше експортує та імпортує Україна при торгівлі з іноземними державами. Виділено групи товарів, обсяги експорту та імпорту яких зазнали найбільших змін у 2020 р. і порівняно з 2019 р. Проаналізовано географічну структуру зовнішньої торгівлі товарами України. Визначено зміни в географічній структурі експорту у 2020 р. порівняно з 2019 р. З'ясовано, які країни є найбільшими імпортерами українських товарів та з яких країн Україна імпортує найбільше товарів. Виділено країни, обсяги зовнішньої торгівлі з якими зазнали найбільших змін у 2020 р. порівняно з 2019 р. Визначено, що найважливішою причиною змін в обсягах зовнішньої торгівлі товарами України у 2020 р. порівняно з 2019 р. була пандемія COVID-19. Зазначено глобальний вплив пандемії коронавірусу на світову економіку та загалом на життя людства. Виділено основні зміни в економіці та суспільстві, які спричинили зміни обсягів зовнішньої торгівлі товарами України, а також головні причини зміни обсягів попиту та пропозиції, характерні для всіх країн світу. Визначено головні напрямки сприяння держави збільшенню обсягів експорту товарів з України в умовах пандемії COVID-19. Охарактеризовано негативні та позитивні зміни в зовнішній торгівлі України, які були спричинені пандемією коронавірусу.

Ключові слова: зовнішня торгівля, експорт, імпорт, товари, пандемія, COVID-19.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-4-30-36>

Рис.: 4. **Бібл.:** 8.

Кондратенко Анатолій Ігорович – студент, Запорізький національний університет (вул. Жуковського, 66, Запоріжжя, 69600, Україна)

E-mail: anakondr129@gmail.com

Бабміндра Дмитро Іванович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки, природних ресурсів і економіки міжнародного туризму, Запорізький національний університет (вул. Жуковського, 66, Запоріжжя, 69600, Україна)

E-mail: mizhnarodeconom@gmail.com

Слободяник Ірина Миколаївна – викладач кафедри міжнародної економіки, природних ресурсів і економіки міжнародного туризму, Запорізький національний університет (вул. Жуковського, 66, Запоріжжя, 69600, Україна)

E-mail: yarina.slobod@gmail.com

UDC 339.5(477:100):614.46

JEL: F10; F14

Kondratenko A. I., Babmindra D. I., Slobodanyk I. M. Trends in the Development of Ukraine's Foreign Trade in Goods in the Context of the COVID-19 Pandemic

The article discusses and analyzes the volumes of Ukraine's foreign trade in goods in 2019-2020. A positive trend regarding the foreign trade balance on trade in Ukrainian goods is allocated. It is found that there was a decrease in exports and imports of goods during the researched period. The commodity structure of Ukraine's foreign trade is analyzed. Changes in the commodity export structure in 2020 compared to 2019 have been identified. The main groups of goods that Ukraine exports and imports the most when trading with foreign countries are allocated. The groups of goods whose export and import volumes have undergone the greatest changes in 2020 and as compared to 2019 are allocated. The geographical structure of foreign trade in Ukrainian goods is analyzed. Changes in the geographical structure of exports in 2020 compared to 2019 are determined. It is specified, which countries are the largest importers of Ukrainian goods and from which countries Ukraine imports the most goods. The countries in terms of the largest changes as to the foreign trade with them in 2020 compared to 2019 are allocated. It is determined that the most important reason for changes in the volume of foreign trade in Ukrainian goods in 2020 compared to 2019 was the COVID-19 pandemic. The global impact of the coronavirus pandemic on the world economy and human life in general is noted. The main changes in the economy and society, which caused changes in the volume of foreign trade in Ukrainian goods, as well as the main reasons for the change in supply and demand, which are typical for all countries of the world, are allocated. The main directions of the State's assistance to increase the volume of exports of goods from Ukraine in the context of the COVID-19 pandemic are defined. The negative and positive changes in Ukraine's foreign trade caused by the coronavirus pandemic are characterized.

Keywords: foreign trade, exports, imports, goods, pandemic, COVID-19.

Fig.: 4. **Bibl.:** 8.

Kondratenko Anatolii I. – Student, Zaporizhzhia National University (66 Zhukovskoho Str., 69600, Ukraine)

E-mail: anakondr129@gmail.com

Babmindra Dmytro I. – D. Sc. (Economics), Professor, Head of the Department of International Economics, Natural Resources and International Tourism Economics, Zaporizhzhia National University (66 Zhukovskoho Str., 69600, Ukraine)

E-mail: mizhnarodeconom@gmail.com

Slobodanyk Iryna M. – Lecturer of the Department of International Economics, Natural Resources and International Tourism Economics, Zaporizhzhia National University (66 Zhukovskoho Str., 69600, Ukraine)

E-mail: yarina.slobod@gmail.com

Сьогодні зовнішня торгівля є важливим інструментом реалізації зовнішньоекономічної політики суб'єктів економіки. Розвиток зовнішньої торгівлі забезпечує державу необхідними товарами та послугами, сприяє реалізації надлишків товарів і послуг на іноземних ринках, а також збільшенню надходжень до державного та місцевих бюджетів.

Однак сьогодні весь світ стикнувся з пандемією COVID-19, яка значно впливає на всі сфери життя людства. Беззаперечно, зовнішньоекономічна діяльність не стала виключенням. Тому визначення пов'язаних з пандемією проблем у зовнішній торгівлі товарами України та шляхів їх вирішення є актуальним завданням.

В економічній літературі зовнішню торгівлю та проблеми, пов'язані з нею, розглядали С. Амін, Б. Баласса, І. Валлерстайн, Р. Вернон, Р. Джонсон, А. Еммануель, Ф. Кене, О. Кіреєв, Ю. Козак, В. Леонтьєв, Л. Маковецька, А. Маршалл, Т. Ман, Дж. Мілль, А. Монтеск'є, М. Небава, В. Новацький, Б. Олін, М. Познер, В. Поляков, Т. Рибчинський, П. де ла Рів'єр, Д. Рікардо, Ф. Рут, П. Самуельсон, А. Саргсян, А. Серра, Г. Скарuffі, А. Сміт, У. Стафффорд, Є. Степанов, В. Столпер, Ю. Тюленева, А. Філіпенко, Ф. Хайек, Е. Хекшер, Р. Щенін А. Кісельов [1], Д. Долбнева [2], П. Барлоу, М. ван Шалквик, М. МакКі, Р. Лабонте, Д. Стаклер [3], А. Лакатос [4] та багато інших. Однак, незважаючи на досить велику кількість досліджень, спрямованих на вирішення проблем зовнішньої торгівлі, наразі перед Україною та всім світом постають абсолютно нові проблеми, викликані пандемією коронавірусу, тому розгляд даного питання є дуже актуальним.

Метою даного дослідження є вивчення та аналіз основних змін у зовнішній торгівлі товарами України у 2020 р. порівняно з 2019 р.

Зовнішньоторговельна діяльність є важливим джерелом валютних надходжень до бюджету країни, матеріальною основою відносин з іншими країнами і важливою складовою економічної та зовнішньої безпеки держави. Згідно з визначенням А. П. Кісельова, зовнішня торгівля являє собою «специфічний сектор економіки окремої держави, суб'єктами якого сьогодні є підприємницькі структури, пов'язані з реалізацією товарів (послуг, ідей) на зарубіжних ринках і частини зарубіжного товару на національному ринку» [1].

Всесвітня організація охорони здоров'я офіційно проголосила коронавірусну хворобу пандемією на початку березня 2020 р. За цей час пандемія суттєво вплинула на тренди розвитку світової економіки, не оминувши жодної з країн світу. Перш за все, це спричинено жорсткими карантинними заходами, які були введені урядами багатьох країн. По-друге, пандемія змінила стиль життя людей і негативно позначилася на добробуті більшості населення, що привело до змін у структурі попиту [2]. По-третє, відбуваються зміни й у структурі пропозиції внаслідок негативного

впливу карантинних обмежень на діяльність компанії багатьох галузей економіки.

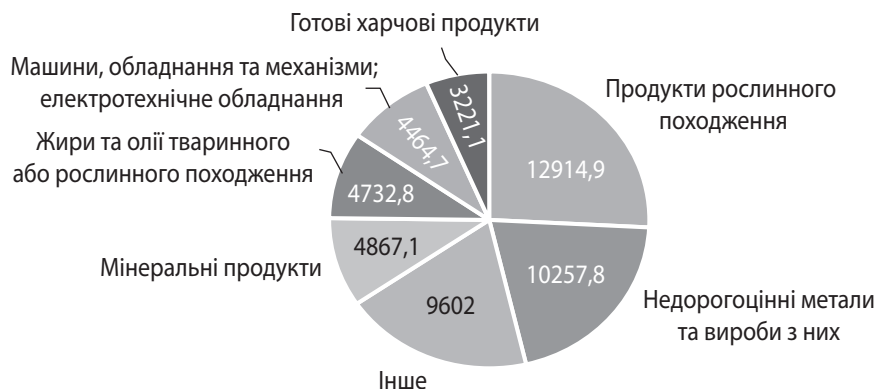
Масштабу пандемії COVID-19 багато в чому сприяли міжнародна торгівля та глобалізація, оскільки вірус поширився по сталих торговельних і туристичних маршрутах. Водночас пандемія також впливає на міжнародну торгівлю через скорочення попиту та пропозиції на більшість товарів і послуг [3]. Пропозиція скорочується внаслідок зниження рівня активності практично в усіх секторах економіки. Щодо попиту, скорочення сукупного попиту спостерігається внаслідок скорочення витрат домогосподарств через підвищену невизначеність щодо майбутнього. Виключенням є фармацевтична галузь, попит на продукцію якої у зв'язку з пандемією значно зріс у всьому світі [4].

Порівняно з 2019 р. обсяги експорту українських товарів зменшилися з 50060,3 млн дол. США до 49212,9 млн дол. США, тобто на 847,4 млн дол. США, або на 1,7%.

Щодо товарної структури експорту, згідно з *рис. 1*, у 2019 р. Україна найбільше експортувала продукти рослинного походження, з яких більшу частину складали зернові культури (9633,6 млн дол. США, або 19,2% загального експорту товарів з України). Друге місце в товарній структурі експорту України займали недорогочінні метали та вироби з них, з яких більшу частину складали чорні метали (8737,7 млн дол. США, або 17,5% загального експорту). Третє місце в товарній структурі експорту країни займали мінеральні продукти, більшу частину з яких складали руди, шлак і зола, а саме: 3590,2 млн дол. США (7,2% загального експорту) [5].

Щодо товарної структури експорту України 2020 р., згідно з *рис. 2*, наша країна найбільше експортувала продукти рослинного походження, з яких більшу частину складають зернові культури (9417,3 млн дол. США, або 19,1% загального експорту товарів з України). Друге місце в товарній структурі експорту України займали недорогочінні метали та вироби з них, з яких більшу частину складають чорні метали (7690,7 млн дол. США або 15,6% загального експорту). Третє місце в товарній структурі експорту країни займали жири та олії тваринного або рослинного походження (11,7% загального експорту) [6]. Це вказує на те, що сьогодні в Україні провідними галузями промисловості є сільське господарство, металургія, харчова та добувна галузі.

Порівнюючи показники 2019 і 2020 рр., слід зазначити, що з-поміж найбільш вагомих часток експорту відбулося зменшення обсягів експорту продуктів рослинного походження (на 1024,9 млн дол. США, або на 7,9%), недорогочінних металів та виробів з них (на 1227,5 млн дол. США, або на 12%). Також зменшився обсяг експорту інших товарних груп (на 337,7 млн дол. США, або на 3,5%). Водночас обсяги експорту жирів та олій тваринно-

Рис. 1. Товарна структура експорту товарів з України у 2019 р., млн дол. США

Примітка: без урахування тимчасово окупованої території АР Крим, м. Севастополя та частини тимчасово неконтрольованої території Донецької та Луганської областей.

Джерело: складено авторами на основі [5].

Рис. 2. Товарна структура експорту товарів з України у 2020 р., млн дол. США

Примітка: без урахування тимчасово окупованої території АР Крим, м. Севастополя та частини тимчасово неконтрольованої території Донецької та Луганської областей.

Джерело: складено авторами на основі [6].

го або рослинного походження (на 1026,8 млн дол. США, або на 21,7%), мінеральних продуктів (на 464,8 млн дол. США, або на 9,5%), машин, обладнання та механізмів і електротехнічного обладнання (на 22,4 млн дол. США, або на 0,5%), готових харчових продуктів (на 140 млн дол. США, або на 4,3%) зросли. Таким чином, у загальній товарній структурі експорту жири та олії тваринного або рослинного походження обійшли мінеральні продукти за рахунок вагомшого збільшення обсягів експорту.

Варто зазначити, що у 2020 р. спостерігалось зростання обсягів експорту фармацевтичної продукції (на 7% порівняно з 2019 р.), однак її обсяги залишаються незначними (268,2 млн дол. США, або 0,5% загального експорту). Враховуючи умови пандемії, доцільно сприяти розвитку української фармацевтичної галузі для забезпечення зростаючого вітчизняного та світового попиту на продукцію галузі.

Загалом порівняно з 2019 р. найбільше зросли обсяги експорту олова та виробів з нього (на 160,6%),

однак його частка в загальному експорті товарів з України залишається незначною. Найбільшого зменшення зазнали частки експорту цинку та виробів з нього, а також шовку. У 2020 р. вони склали 14,8% та 17,4% експорту 2019 р. відповідно [5; 6].

Щодо географічної структури експорту України, у 2019 р. найбільшим імпортером українських товарів був Китай (на суму 3593,7 млн дол. США, що складало 7,6% загального експорту). Товарів на суму понад 2 млрд дол. США Україна експортувала також до Польщі (3296,5 млн дол. США, або 6,6% загального експорту), РФ (3243,1 млн дол. США, або 6,5% загального експорту), Туреччини (2619,1 млн дол. США, або 5,2% загального експорту), Італії (2418,9 млн дол. США, або 4,8% загального експорту), Німеччини (2383,4 млн дол. США, або 4,8% загального експорту), Єгипту (2254,1 млн дол. США, або 4,5% загального експорту), Індії (2024,1 млн дол. США, або 4% загального експорту) [7].

У 2020 р. найбільшим експортером українських товарів також був Китай (на суму 7112,7 млн дол. США, що складало 14,5% загального експорту, тобто

майже вдвічі більше, ніж у 2019 р.). Товарів на суму понад 2 млрд дол. США Україна експортувала також до Польщі (3273,1 млн дол. США, або 6,7% загального експорту), РФ (2706 млн дол. США, або 5,5% загального експорту), Туреччини (2436,3 млн дол. США, або 5% загального експорту) та Німеччини (2071,8 млн дол. США, або 4,2% загального експорту) [8]. Таким чином, головними імпортерами українських товарів залишаються ті ж самі країни, що були і в допандемічні часи, однак обсяги експорту до них дещо зменшилися (за виключенням головного імпортера українських товарів – Китаю).

Загалом у 2020 р. порівняно з 2019 р. експорт товарів з України збільшився до 75 країн світу. У відсотковому співвідношенні експорт до 4 країн світу збільшився на понад 1000%, а саме: до Гондурасу (на 18457,8%), Домініканської Республіки (на 3100,4%), Зімбабве (на 1824,1%) та Сент-Кітсу і Невісу (на 1074,7%), проте ці обсяги й наразі залишаються незначними (116, 62, 155 та 121 місце зі 169 країн відповідно). Водночас експорт товарів до 93 країн зменшився. Порівняно з 2019 р., експорт до 2 країн складає менше ніж 10%, а саме: експорт до Замбії (3,1%) та Малаві (6,4%), і при цьому їх частки в загальному обсязі експорту є одними з найменших (менше тільки у Гренландії та Фарерських Островів).

Стосовно імпорту товарів Україною, порівняно з 2019 р., то його обсяги зменшилися з 60783,6 млн дол. США до 54091,3 млн дол. США, тобто на 6692,3 млн дол. США, або на 11% [7; 8].

Щодо товарної структури імпорту, згідно з рис. 3, у 2019 р. Україна найбільше імпортувала машини, обладнання та механізми й електротехнічне обладнання, з яких реактори ядерні, котли, машини склали 6657,6 млн дол. США (11% загального імпорту), електричні машини – 6649,7 млн дол. США (10,9% загального імпорту). Друге місце в товарній струк-

турі імпорту України займали мінеральні продукти (12983,7 млн дол. США, або 21,4% загального імпорту), з яких більшу частину складали палива мінеральні, нафта і продукти її перегонки (12172,3 млн дол. США, або 20% загального імпорту). Третє місце в товарній структурі імпорту країни займала продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей (7482,5 млн дол. США, або 12,3% загального імпорту), з яких більшу частину складала фармацевтична продукція (2142,4 млн дол. США, що складало 3,5% загального імпорту) [5].

Щодо товарної структури імпорту України 2020 р., згідно з рис. 4, наша країна найбільше імпортувала машини, обладнання та механізми й електротехнічне обладнання, з яких реактори ядерні, котли, машини склали 6074,2 млн дол. США (11,2% загального імпорту), електричні машини – 5470 млн дол. США (10,1% загального імпорту). Друге місце в товарній структурі імпорту України займали мінеральні продукти (8402,7 млн дол. США, або 15,5% загального імпорту), з яких більшу частину складали палива мінеральні, нафта і продукти її перегонки (7753,2 млн дол. США, або 14,3% загального імпорту). Третє місце в товарній структурі імпорту країни займала продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей (7331,5 млн дол. США, або 13,5% загального імпорту), з яких більшу частину складала фармацевтична продукція (2522,8 млн дол. США, що становило 4,7% загального імпорту) [6]. Це вказує на те, що сьогодні Україна залишається залежною від імпорту обладнання, енергоресурсів та продукції хімічної галузі.

Порівнюючи показники 2019 і 2020 рр., слід зазначити, що відбулося зменшення обсягів імпорту всіх найбільш вагомих його часток: машин, обладнання та механізмів і електротехнічного обладнання (на 1763,3 млн дол. США, або на 13,3%); мінеральних продуктів (на 4581 млн дол. США, або на 35,3%); продукції хімічної та пов'язаних з нею галузей (на 151 млн

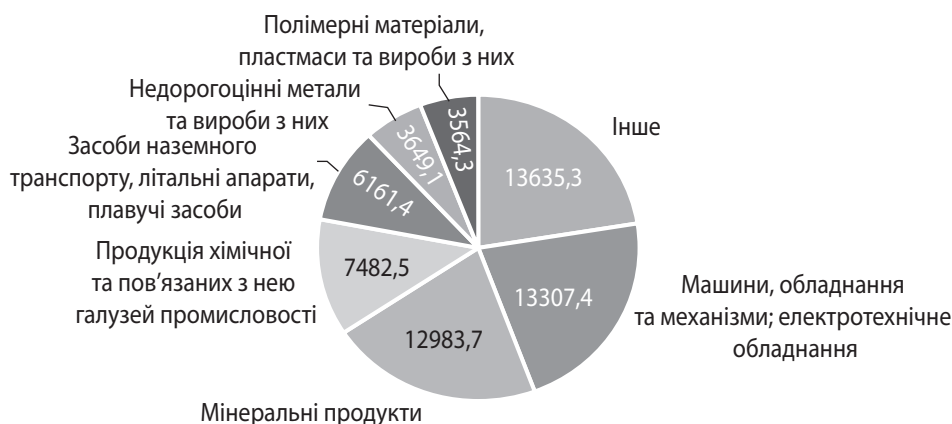
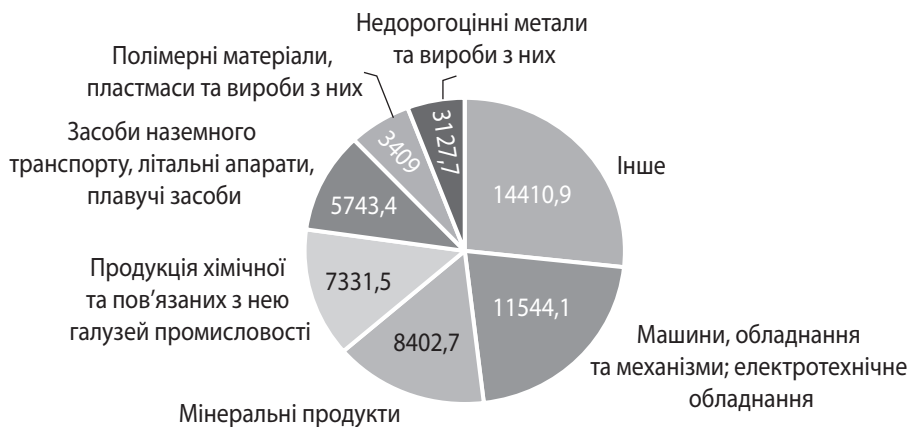

Рис. 3. Товарна структура імпорту товарів до України у 2019 р., млн дол. США

Примітка: без урахування тимчасово окупованої території АР Крим, м. Севастополя та частини тимчасово неконтрольованої території Донецької та Луганської областей.

Джерело: складено авторами на основі [5].

Рис. 4. Товарна структура імпорту товарів до України у 2020 р., млн дол. США

Примітка: без урахування тимчасово окупованої території АР Крим, м. Севастополя та частини тимчасово неконтрольованої території Донецької та Луганської областей.

Джерело: складено авторами на основі [6].

дол. США, або на 2%); засобів наземного транспорту, літальних апаратів і плавучих засобів (на 418 млн дол. США, або на 6,8%); полімерних матеріалів, пластмас та виробів з них (на 155,3 млн дол. США, або на 4,4%); недорогоцінних металів та виробів з них (на 521,4 млн дол. США, або на 14,3%). Водночас збільшився обсяг імпорту інших товарних груп (на 775,6 млн дол. США, або на 5,7%). Також варто зазначити, що у 2020 р. спостерігалось збільшення обсягів імпорту Україною фармацевтичної продукції (на 380,4 млн дол. США, або на 17,8%), що пов'язано з пандемією COVID-19. Таким чином, у загальній товарній структурі імпорту полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них обійшли недорогоцінні метали та вироби з них за рахунок меншого зменшення обсягів їх імпорту.

Загалом порівняно з 2019 р. більше, ніж удвічі, зросли обсяги імпорту друкованої продукції, суден і творів мистецтва (на 445,1%, 145% та 104,6% відповідно), однак їх частка в загальному імпорті товарів до України залишається незначущою. Водночас більше, ніж удвічі зменшилися частки імпорту товарів, придбаних у портах, а також натурального та штучного хутра. У 2020 р. вони склали 23,8% і 45,4% імпорту 2019 р. відповідно [5; 6].

Щодо окремих країн, у 2019 р. найбільшим експортером товарів до України був Китай (на суму 9195,6 млн дол. США, що складало 15,1% загального імпорту). Товарів на суму понад 2 млрд дол. США Україна імпортувала також з РФ (6986,2 млн дол. США, або 11,5% загального імпорту), Німеччини (5991,5 млн дол. США, або 9,9% загального імпорту), Польщі (4102,6 млн дол. США, або 6,7% загального імпорту), Білорусі (3752,1 млн дол. США, або 6,2% загального імпорту), США (3284,2 млн дол. США, або 5,4% загального імпорту), Туреччини (2354,7 млн дол. США, або 3,9% загального імпорту) та Італії (2074,7 млн дол. США, або 3,4% загального імпорту) [7].

У 2020 р. найбільшим експортером товарів до України також був Китай (на суму 8305,7 млн дол. США, що складало 15,4% загального імпорту). Товарів на суму понад 2 млрд дол. США Україна імпортувала також з Німеччини (5338 млн дол. США, або 9,9% загального імпорту), РФ (4542,4 млн дол. США, або 8,4% загального імпорту), Польщі (4088,8 млн дол. США, або 7,6% загального імпорту), США (2955,4 млн дол. США, або 5,5% загального імпорту), Білорусі (2874,4 млн дол. США, або 5,3% загального імпорту), Туреччини (2415 млн дол. США, або 4,5% загального імпорту) та Італії (2127,5 млн дол. США, або 3,9% загального імпорту). Таким чином, головними експортерами товарів до України залишаються ті ж самі країни, що були і в допандемічні часи, однак обсяги імпорту з них дещо зменшилися (за виключенням Туреччини та Італії) [8].

У цілому у 2020 р. порівняно з 2019 р. імпорт товарів Україною збільшився з 80 країн світу. У відсотковому співвідношенні імпорт з 5 країн світу збільшився на понад 1000%, а саме: з Нової Каледонії (на 253042,6%), Еритреї (на 205710,9%), Кабо-Верде (на 2092,7%), Британських Віргінських Островів (на 1277,5%) та Лівії (на 1247,1%), проте ці обсяги й наразі залишаються незначними (146, 159, 154, 142 та 73 місце зі 168 країн відповідно). Водночас імпорт товарів з 88 країн зменшився. Порівняно з 2019 р. імпорт товарів з 3 країн складає менше 10%, а саме: з Держави Палестина (7,6%), Сент-Кітсу і Невісу (8,2%) та Кувейту (9,7%), і при цьому їх частки в загальному обсязі експорту є одними з найменших (165, 164 та 129 місце зі 168 країн відповідно) [7; 8].

Зовнішньоторговельний баланс України по торгівлі товарами був від'ємним протягом двох досліджуваних років, однак даний показник покращився з -10723,4 млн дол. США до -4878,4 млн дол. США (на 5845 млн дол. США, або на 54,5%) [5-8] за рахунок вагомшого зменшення обсягів імпорту порівняно

зі зменшенням обсягів експорту товарів. Таким чином, вплив пандемії коронавірусу на зовнішню торгівлю України, з одного боку, є негативним, оскільки спостерігається зменшення обсягів експорту. Але, з іншого боку, імпорту товарів з-за кордону зазнав більших змін, що, своєю чергою, сприяє покращенню зовнішньоторговельного балансу країни.

ВИСНОВКИ

Отже, порівняно з 2019 р., обсяги експорту й імпорту товарів України зменшилися. Однак за рахунок більшої зміни обсягів імпорту порівняно з експортом спостерігалось покращення зовнішньоторговельного балансу, хоча він і досі залишається від'ємним.

У 2020 р. було зменшення з-поміж найбільш вагомих часток у товарній структурі експорту обсягів продуктів рослинного походження, недорогочінних металів та виробів з них, а також зменшився обсяг експорту інших товарних груп. Водночас обсяги експорту жирів та олій тваринного або рослинного походження, мінеральних продуктів, машин, обладнання та механізмів і електротехнічного обладнання та готових харчових продуктів зросли.

Щодо географічної структури експорту, порівняно з 2019 р. експорт товарів з України збільшився до 75 країн світу. Водночас експорт товарів до 93 країн зменшився. Однак головними імпортерами українських товарів залишаються ті ж самі країни, хоча обсяги експорту до них дещо зменшилися (за виключенням головного імпортера українських товарів – Китаю).

Стосовно товарної структури імпорту, у 2020 р. спостерігалось зменшення обсягів імпорту всіх найбільш вагомих часток, однак збільшився обсяг імпорту інших товарних груп.

Щодо географічної структури імпорту товарів, порівняно з 2019 р. він збільшився з 80 країн світу. Водночас імпорту товарів із 88 країн зменшився. Головними експортерами товарів до України залишаються ті ж самі країни, однак обсяги імпорту з них дещо зменшилися (за виключенням Туреччини та Італії).

Варто зазначити, що у 2020 р. спостерігалось збільшення обсягів імпорту Україною фармацевтичної продукції, що безпосередньо пов'язано з пандемією COVID-19. Водночас було також і зростання обсягів експорту фармацевтичної продукції, однак її обсяги залишаються незначними (268,2 млн дол. США, або 0,5% загального експорту). Враховуючи умови пандемії, доцільно сприяти розвитку української фармацевтичної галузі для забезпечення зростаючого вітчизняного та світового попиту на продукцію галузі, а також для можливого заміщення імпорту.

Таким чином, пандемія COVID-19 спричинила як негативні, так і позитивні зміни в зовнішній торгівлі України. Тому нині держава має всіляко підтримувати українських виробників задля запобігання подальшого скорочення обсягів експорту та можливого його збільшення в майбутньому. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Кісельов А. П. Основи бізнесу : підручник. Київ : Вища школа, 1997. 191 с.
2. Долбнева Д. В. Вплив COVID-19 на економіку країн світу. *Проблеми економіки*. 2020. № 1. С. 20–26. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-1-20-26>
3. Barlow P., et al. COVID-19 and the collapse of global trade: building an effective public health response / Barlow P., van Schalkwyk M. Cl, McKee M., Labonté R., Stuckler D.. *Lancet Planet Health*. 2021. Vol. 5. Is. 2. P. 102–107. DOI: [10.1016/S2542-5196\(20\)30291-6](https://doi.org/10.1016/S2542-5196(20)30291-6).
4. Lakatos A. Summary of results from multi-country simulation models // *International Economics. Strategic Analysis for Growth & Development*. 2020. URL: https://www.tradeconomics.com/iec_publication/impact-of-the-coronavirus-pandemic-on-international-trade/
5. Товарна структура зовнішньої торгівлі у 2019 році // Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2019/zd/tsztt/tsztt_u/tsztt1219_u.htm
6. Товарна структура зовнішньої торгівлі у 2020 році // Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/zd/tsztt/tsztt_u/arh_tsztt2020_u.html
7. Географічна структура зовнішньої торгівлі у 2019 році // Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2019/zd/ztt/ztt_u/ztt1219_u.htm
8. Географічна структура зовнішньої торгівлі у 2020 році // Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/zd/ztt/ztt_u/arh_ztt2020.html

REFERENCES

- Barlow, P. et al. "COVID-19 and the collapse of global trade: building an effective public health response". *Lancet Planet Health*, vol. 5, no. 2 (2021): 102-107. DOI: [10.1016/S2542-5196\(20\)30291-6](https://doi.org/10.1016/S2542-5196(20)30291-6)
- Dolbnieva, D. V. "Vplyv COVID-19 na ekonomiku krain svitu" [The Impact of COVID-19 on the World's Economies]. *Problemy ekonomiky*, no. 1 (2020): 20-26. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-1-20-26>
- "Heohrafichna struktura zovnishnyoi torhivli u 2019 rotsi" [Geographical Structure of Foreign Trade in 2019]. Ofitsiyni sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2019/zd/ztt/ztt_u/ztt1219_u.htm
- "Heohrafichna struktura zovnishnyoi torhivli u 2020 rotsi" [Geographical Structure of Foreign Trade in 2020]. Ofitsiyni sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/zd/ztt/ztt_u/arh_ztt2020.html
- Kiselov, A. P. *Osnovy biznesu* [Basics of Business]. Kyiv: Vyshcha shkola, 1997.
- Lakatos, A. "Summary of results from multi-country simulation models". *International Economics. Strategic Analysis for Growth & Development*. 2020. https://www.tradeconomics.com/iec_publication/impact-of-the-coronavirus-pandemic-on-international-trade/

“Tovarna struktura zovnishnyoi torhivli u 2019 rotsi” [Commodity Structure of Foreign Trade in 2019]. Ofitsiyniy sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2019/zd/tsztt/tsztt_u/tsztt1219_u.htm

“Tovarna struktura zovnishnyoi torhivli u 2020 rotsi” [Commodity Structure of Foreign Trade in 2020]. Ofitsiyniy sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/zd/tsztt/tsztt_u/arh_tsztt2020_u.html

УДК 368
JEL: G22

ОСНОВНІ РИСИ СУЧАСНОГО СВІТОВОГО РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ

©2021 ДРИМАЛОВСЬКА Х. В., КИРИЛЮК Р. О.

УДК 368
JEL: G22

Дрималовська Х. В., Кирилук Р. О. Основні риси сучасного світового ринку страхових послуг

У міру посилення конкуренції на міжнародних і національних ринках важливо створити систему захисту економічних суб'єктів від потенційних загроз і несприятливих факторів. Для вирішення цих питань необхідно забезпечити ефективне функціонування страхового ринку, який є однією з важливих складових фінансової безпеки. Без розвинутого страхового ринку неможливо буде забезпечити соціальний та економічний поступ країни, корпоративну безпеку, добробут і т. ін. Сучасний стан світового страхового ринку має певні риси, що дає можливість пристосуватися до зміни сучасного світу та забезпечити вдосконалення роботи страхової галузі. Для створення чіткого страхового ринку необхідно розробити ефективну політику забезпечення страхової діяльності страхувальника та перестраховиків, а також установити системи страхування платоспроможності. Розвиток страхового ринку супроводжується багатьма економічними, нормативними, організаційними, методологічними та кадровими питаннями. Мета даної роботи полягає в дослідженні та виокремленні особливостей розвитку світового ринку страхових послуг. На основі вивчення праць науковців наведено основні риси сучасного ринку страхування; представлено ключові ознаки галузі страхування; у табличній формі сформовано статистичну інформацію щодо тенденцій розвитку ринку страхових послуг упродовж 2019 р. за такими регіонами: Північна та Латинська Америка, Західна Європа, Азія, країни Європи, що розвиваються. Охарактеризовано вплив COVID-19 на стан страхової галузі в Європі. У результаті вивчення ключових тенденцій майбутнього розвитку ринку страхування сформовано основні складові, які необхідні для формування ефективної політики страхових компаній в умовах COVID-19: цифровізація, інновації, аналітика, зворотний зв'язок.

Ключові слова: світовий страховий ринок, страховий продукт, цифровізація.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-4-36-41>

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 9.

Дрималовська Христина Василівна – кандидат економічних наук, асистент кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва, Національний університет «Львівська політехніка» (вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна)

E-mail: chrystyna90@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-5880-6395>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2030735/khrystyna-drymalovska/>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57148406200>

Кирилук Руслана Олегівна – студентка, Національний університет «Львівська політехніка» (вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна)

E-mail: ruslana.kyryliuk.ev.2017@lpnu.ua

UDC 368
JEL: G22

Drymalovska Kh. V., Kyryliuk R. O. The Main Features of the Modern World Market of Insurance Services

As competition in international and national markets intensifies, it is important to create a system to protect economic actors from potential threats and adverse factors. To solve these issues, it is necessary to ensure the effective functioning of the insurance market, which is one of the important components of financial security. Without the developed insurance market, it will be impossible to ensure the social and economic progress of the country, its corporate security, welfare etc. The current state of the world insurance market has certain features, which makes it possible to adapt to the change of the modern world and improve the work of the insurance industry. To create a clear insurance market, it is necessary to develop an effective policy as to the insurance activities of both the insurer and the reinsurers, as well as to establish solvency insurance systems. The development of the insurance market is accompanied by many economic, regulatory, organizational, methodological and personnel issues. The publication is aimed at studying and distinguishing the peculiarities of development of the world market of insurance services. On the basis of studying the works of scholars, the main features of the modern insurance market are provided; key signs of the insurance industry are presented; statistical information on trends in the insurance market development during 2019 in the following regions: North and Latin America, Western Europe, Asia, European developing countries. The impact of COVID-19 on the state of the insurance industry in Europe has been characterized. As result of studying the key trends in the future development of the insurance market, the main components that are necessary for the formation of an effective policy of insurance companies in the context of COVID-19 have been formed as follows: digitalization, innovation, analytics, feedback.

Keywords: world insurance market, insurance product, digitalization.

Fig.: 1. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 9.

Drymalovska Khrystyna V. – PhD (Economics), Assistant of the Department of Management and International Business, National University «Lviv Polytechnic» (12 Stepana Bandery Str., Lviv, 79013, Ukraine)

E-mail: chrystyna90@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-5880-6395>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2030735/khrystyna-drymalovska/>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57148406200>

Kyryliuk Ruslana O. – Student, National University «Lviv Polytechnic» (12 Stepana Bandery Str., Lviv, 79013, Ukraine)

E-mail: ruslana.kyryliuk.ev.2017@lpnu.ua